Nota van zienswijzen

Ontwerp bestemmingsplan “Parapluplan Archeologie Drimmelen”

Het ontwerpbestemmingsplan “Parapluplan Archeologie Drimmelen” heeft van 22 december 2023 tot en met 15 februari 2024 ter inzage gelegen. Gedurende deze periode is een ieder in de gelegenheid gesteld zijn of haar zienswijze kenbaar te maken. Er zijn drie zienswijzen ingediend. In deze nota zijn de zienswijzen weergegeven en voorzien van een gemeentelijke reactie.

Aangezien het ontwerpbestemmingplan voor 1 januari 2024 ter inzage is gelegd, wordt het volgens de wetgeving voor de invoering van de Omgevingswet behandeld. Daarmee kan, op grond van artikel 3.8, lid 1 aanhef en onder d van de Wet ruimtelijke ordening, door eenieder een zienswijze omtrent het ontwerpbestemmingsplan bij de gemeenteraad naar voren worden gebracht. Bij beroep bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State is het relativiteitvereiste van toepassing, dit houdt in dat het beroep van een belanghebbende niet leidt tot de vernietiging van een besluit, als de norm waarop de belanghebbende zich beroept niet hem bedoelt te beschermen, maar een ander (artikel 8:69a Awb). De wetgever heeft met dit vereiste de eis willen stellen dat er een verband moet bestaan tussen een beroepsgrond en het belang waarin belanghebbende door het bestreden besluit dreigt te worden geschaad.

Nr.	Zienswijze	Beantwoording
1	Mw. A.E. Schrik – van Ispelen en Dhr. R. van Ispelen	
1.1	Indieners verzoeken de gemeente om te kijken naar de in het bestemmingsplan “Parapluplan Archeologie Drimmelen” opgenomen locaties. Er vind niet overal een juiste doorvertaling van de beleidskaart naar de verbeelding plaats. Indiener verzoekt de gemeente hier nogmaals grondig naar te kijken. In het bijzonder wordt aandacht gevraagd voor het perceel waar indiener woont.	De gemeente heeft een grondige redactieronde gedaan. Het perceel waar indiener woont dient een lage verwachtingswaarde te krijgen. Ten oosten van Made hebben een aantal boerenerven een vrijstelling van archeologisch onderzoek gekregen, terwijl deze een “Waarde – Archeologie 1” bestemming moeten hebben. ***Zienswijze is gegrond en leidt tot aanpassingen van de verbeelding op de locatie van indiener, maar ook andere locaties, van voornamelijk agrarische bouwpercelen.***
1.2	Indieners verzoeken de archeologische vrijstellingsgrenzen in de archeologische bestemmingen te corrigeren, daar waar deze niet als een èn-èn bepaling is opgenomen.	***Deze geconstateerde omissie is juist. Zienswijze is gegrond en leidt tot aanpassing tot een duidelijke formulering van de bepaling van de archeologische vrijstellingsgrenzen.***
1.3	Indiener verzoekt om een duidelijke definitie op te nemen omtrent beplanting, daar het onduidelijkheid schept.	In het ontwerp bestemmingsplan was geen duidelijke beschermingsregeling opgenomen ingaande het aanplanten of verwijderen van (diepgaande) beplanting. Het kan bij de aanleg een rol spelen wanneer sprake is van grootschalige landschappelijke inpassingen, de aanplant van productiebossen, boomgaarden en bomenteelt. Archeologisch onderzoek wordt eveneens voorgeschreven bij het verwijderen van stobben van bomen bij grotere oppervlakten.

		Zienswijze is gegrond en leidt tot aanpassingen aan het bestemmingsplan in de vorm van een duidelijke verbodsregeling in artikel 3.4.1, 4.4.1, 5.4.1, 6.4.1 en 7.4.1, sub e: "het aanbrengen of rooien van diepwortelende bomen en/of beplanting, waarbij de stobben worden verwijderd". ;
1.4	Als gevolg van bodemverstoringen door bombardementen in de Tweede Wereldoorlog en inklinking als gevolg van verdroging van de onderliggende veenlaag is het huis verzakt. Er is een reële kans dat de bouwkundige constructie van het huis verstevigd moet worden op korte termijn. De financiële nadelen die het archeologisch onderzoek verplicht zijn lastig in te schatten.	De werkzaamheden die indiener beschrijft vallen onder noodzakelijke onderhoudsconstructies aan de woning die vrijgesteld zijn van archeologisch onderzoek (mits dit op bestaande funderingen plaatsvindt). Mocht men de woning, doordat deze mogelijk in slechte staat gaat verkeren, willen slopen en herbouwen dan staat in artikel 3.2.5 van de bestemming "Agrarisch – 1" (Omgevingsplan: bestemmingsplan Buitengebied) dat herbouw binnenplans is toegestaan. De herbouw houdt dan een raakvlak met de plaats van de bestaande fundamenten van de bedrijfswoning. Zienswijze is ongegrond en leidt niet tot aanpassingen aan het bestemmingsplan.
Nr.	**Zienswijze**	**Beantwoording**
2	Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (ZLTO)	
2.1	Een belangrijk punt van zorg betreft de vrijgestelde diepte van 40 cm-mv die gehanteerd wordt voor werkzaamheden. Normaal agrarisch gebruik van deze gronden (zoals zaaien, kluiten, ploegen en woelen) moet mogelijk blijven zonder dat de ondernemer daarvoor nader archeologisch (voor)onderzoek dient te laten uitvoeren. De ZLTO stelt een vrijgestelde diepte van 50 cm-mv voor, zoals nu al het geval is.	Het onderzoek van RAAP, dat ten grondslag ligt aan het geactualiseerde archeologiebeleid voor de regio, heeft uitgewezen dat deze vrijstellingsgrens beslist noodzakelijk is voor het behoud van waarden. De 50 cm die eerder werd gehanteerd blijkt niet te kloppen met de archeologische werkelijkheid. Het is dus op basis van archeologische onderzoek van RAAP dat gekozen móet worden voor 40 cm. Waar het ruimer kan, is daar ook voor gekozen. Er is overigens een uitzondering voor drainage in de nota archeologie opgenomen. ***De zienswijze is deels gegrond. De regels zijn niet bedoeld om normaal agrarisch gebruik in de weg te zitten. Er kan een coulantere regeling worden opgenomen. Voor de bestemming "Waarde Archeologie – 5" kan een diepte van 50 cm-mv worden opgenomen in de planregels. Tevens wordt in de planregels normaal agrarisch grondgebruik toegestaan. Dat heeft tot de volgende concrete regelwijzigingen geleid in het aanlegvergunningstelsel van alle dubbelbestemmingen (Waarde – Archeologie 1 t/m 5).*** ***De verbodsbepalingen voor een "Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden" (art. 3.4.1, 4.4.1, 5.4.1, 6.4.1 en 7.4.1) verbieden niet langer 'ophogen, woelen, mengen, ploegen, aanbrengen van heipalen'. Indien deze werkzaamheden dieper gaan dan de vrijstellingsgrens als genoemd bij de uitzonderingsregeling***

		op die artikelen, is alsnog een vergunning benodigd. Er is een sub g toegevoegd aan art 3.4.1, 4.4.1, 5.4.1, 6.4.1 en 7.4.1: "diepploegen, diep woelen en diep mengen en diep frezen, bij overschrijding van de oppervlakte én diepte als genoemd in x.2.2 sub a"; ***De reguliere agrarische grondbewerkingen worden uitgezonderd in sub b van art. 3.4.2, 4.4.2, 5.4.2, 6.4.2 en 7.4.2. Het verbod is niet van toepassing indien "het agrarische bodembewerkingen betreft, zoals ploegen, woelen, mengen, frezen, bemesten, zaaien en oogsten…";*** ***De lijst met uitzonderingen in sub c van art. 3.4.2, 4.4.2, 5.4.2, 6.4.2 en 7.4.2 wordt uitgebreid met onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande drainage*** In de praktijk is het voor een agrariër vrij eenvoudig om aan te tonen of bepaalde gronden al diep geroerd en dus verstoord zijn. Om te kunnen beoordelen of er sprake is van onderzoeksverplichting dient de bodemverstoorder in het kader van zijn of haar te voeren ruimtelijke procedure de volgende gegevens te leveren aan de gemeente Drimmelen in haar rol als bevoegde overheid: • een kaartje waarop de exacte plangebiedbegrenzing voor de ontwikkeling staat aangegeven, bij voorkeur een kadastrale tekening met alle percelen die betrokken worden in de aanvraag voor een vergunning ontheffing of planrealisatie. • de aard van de ontwikkeling: sloop en nieuwbouw, nieuwbouw op onbebouwd terrein of gedeeltelijke sloop en gedeeltelijke nieuwbouw. • de oppervlakte van het totale plangebied en de oppervlakte van totaal te bebouwen gebied. De eerste maat is de maat van alle betrokken perceelsnummers en de tweede maat is de maat van de locatie waar de verstoorder voornemens is te gaan bouwen of anderszins te ontwikkelen. • de diepte van de voorgenomen verstoring. De verstoorder dient bij schatting deze reëel aan te geven in meters onder maaiveld en geeft deze ook aan bij ingrepen die alleen bovengronds verwacht worden. Deze kunnen van invloed zijn op het uiteindelijk te volgen onderzoekstraject. • de termijnen waarop de ontwikkeling gaat spelen, met andere woorden waar bevindt de verwachte verstoring zich in de procedure? zijn de bodemverstorende activiteiten of mogelijke belemmeringen bekend van het plangebied? Daarbij kan gedacht worden aan milieuverontreinigingen en/of reeds uitgevoerde saneringen.

		Indien in het gebied reeds in ‘relevante mate’ verstoring plaats heeft gevonden die aantoonbaar dieper reikt dan de verwachte archeologische sporen- en vondstlaag, kan een initiatiefnemer dat aantonen met (verstoorde) bodemprofielen.
2.2	De kans dat ter plaatse van agrarische bouwvlakken daadwerkelijk archeologische vondsten zullen worden aangetroffen zal relatief laag zijn. Het merendeel van deze gronden is immers door het opwerpen van gebouwen en bouwwerken vaak al geroerd. Om deze reden vragen wij u de dubbelbestemming voor archeologie niet op te nemen voor agrarische bouwvlakken of tenminste een bepaling toe te voegen dat door middel van een eenvoudige melding de verstoring op kaart kan worden verwerkt.	Het vrijgeven van bouwvlakken zonder onderzoek levert rechtsongelijkheid ten opzichte van andere ontwikkelaars en is archeologisch inhoudelijk niet te onderbouwen. Dat archeologisch onderzoek als onhandig wordt ervaren is geen reden om er vanaf te zien. De zienswijze is ongegrond en leidt niet tot aanpassingen van het bestemmingplan.
2.3	Een zeer groot gedeelte van het buitengebied met een dubbelbestemming geldt ook voor jonge ontginningen waar door ruilverkaveling gronden reeds stevig geroerd zijn. Wij vragen ons af of het voorzorgsbeginsel hier niet al te strikt is toegepast. Het lijkt erop dat in grote stukken buitengebied geen nader onderscheid meer is gemaakt in percelen met “hoge”, “middelhoge” en “lage” archeologische verwachtingswaarde. Dat in het ontwerp voor percelen met de aanduiding “Waarde Archeologie – 5” een vrijgestelde oppervlakte van 10.000m2 is opgenomen zal de rompslomp die het nieuwe beleid met zich mee gaat brengen niet verlichten. Werkzaamheden in het veld zullen in de praktijk immers in de meeste gevallen plaatsvinden op percelen groter dan 1 hectare.	Verstoorde gronden zijn op de archeologische beleidskaart overgenomen. Dat de gronden verstoord zijn moet dan blijkens archeologisch onderzoek zijn aangetoond (verkennend bodemonderzoek of proefsleuvenonderzoek). De indeling m.b.t. de archeologische verwachting hoog, middelhoog en laag wordt tegenwoordig niet meer op deze wijze gebruikt door de opstellers van de archeologiekaarten. Dit vloeit voort uit het amendement Ronnes. Er wordt nu alleen een feitelijke onderbouwing gegeven waarom in een bepaalde zone specifieke archeologische resten aanwezig kunnen zijn, op basis van gevalideerd bronnenmateriaal. Vermoedelijk doelt de indiener op zone 5 van de beleidskaart (WR-A5 van het parapluplan). Deze zone is niet één op één gelijk te schakelen met de voormalige lage verwachting. Dit wordt toegelicht in de toelichting op de archeologiekaarten. Deze gebieden hebben geen lage verwachting zoals voorheen, maar bevatten juist informatie over het DNA van dit gebied. De spreiding van archeologische resten die hierbij horen is zeer ruim (lagere dichtheid) en de fysieke omvang van het type archeologie is groot (grote oppervlakte of lengte). Daarom zijn er ruime vrijstellingsgrenzen opgenomen. Het is overigens geenszins de bedoeling geweest om bij normaal agrarisch gebruik, waarbij grondbewerkingen plaatsvinden met een omvang van meer dan 1 hectare, een archeologisch onderzoek te verplichten. De zienswijze is ongegrond, maar de regels zijn niet bedoeld om normaal agrarisch gebruik in de weg te zitten. Verwezen wordt naar de beantwoording van indiener 2, zienswijze 1.

2.4	Een opvallend punt is dat in het jonge zeeklei gebied dwars door gebieden “Waarde Archeologie - 5” meerdere gebieden lopen met “Waarde Archeologie-1” van soms maar 12 meter breed. Het lijkt alsof deze liggen op plaatsen waar vroeger dijkjes hebben gelegen. Het gaat hier vaak om polders en dus dijkjes die de afgelopen driehonderd jaar zijn ingepolderd, waardoor er geen hoge archeologische verwachtingswaarde zal zijn. In de tweede helft van de vorige eeuw heeft er grootschalige ruilverkaveling met ingrijpende perceel veranderingen plaatsgevonden, waardoor de gronden geroerd zijn. Ook leveren deze dunnen strepen door de percelen praktische problemen op. Een veldwerkzaamheid als woelen kan niet midden in een perceel stoppen om dan 15m verderop weer opgepakt te worden.	Uit de analyse (fysisch geografisch, archeologisch en cultuurhistorisch) blijkt dat het in het zeekleigebied juist deze dijkjes zijn waaraan de verwachting gekoppeld moet worden (in tegenstelling tot de kreekruggen, waaraan dit op de vorige kaart was gekoppeld). Dit is een belangrijk herzien inzicht en een sterk inhoudelijk verbeterpunt. Daardoor zijn de grote zones met middelhoge verwachting komen te vervallen (veel lagere onderzoekslast) en is dit nu toegespitst op waar daadwerkelijk de archeologie te verwachten is. De dijkjes waren namelijk de hoogste gebieden in de aanwassen, van waaruit men zowel de aanwassen begon in te polderen, als de al ingepolderde gebieden begon te ontginnen. Uit het onderzoek t.b.v. de verwachtingskaart blijkt (zowel historisch inhoudelijk als ruimtelijke) zeer sterk de koppeling van historische woonplaatsen aan deze dijken. Dat wil niet zeggen dat daadwerkelijk overal langs de dijken bewoning heeft gestaan, maar wel dat de kans daarop groot is. De historische kaarten geven namelijk slechts een momentopname. Voorgangers van bebouwing die op deze kaarten staan aangegeven kunnen elders langs de dijk hebben gestaan. Plekken waar dit proces (van bebouwing op de dijk, verplaatsing en uitbreiding daarvan) relatief grootschalig en langdurig heeft plaatsgevonden, zijn uiteindelijk ontwikkeld tot de dijkdorpen, zoals Lage Zwaluwe. Het gaat overigens niet alleen om bewoningssporen, maar ook om structuren die juist met de inpoldering te maken hebben (zoals sluisjes) en zo het DNA vormen van dit gebied. Het kan dat door de grootschalige ruilverkaveling de gronden geroerd zijn, maar archeologie betreft juist de ondergrondse sporen. De grondsporen van zaken die in het verleden aan het maaiveld hebben gestaan zijn vaak goed in de bodem bewaard, ondanks grootschalige aantasting van dat maaiveld, zeker wanneer op dat maaiveld nog sedimentatie heeft plaatsgevonden zoals bij de aanwassen het geval is. Grondroering kan de archeologische resten verstoord hebben, maar dan dient aangetoond worden tot welke diepte die grondroering heeft plaatsgevonden en of dit vlakdekkend is gebeurd. Pas dan kan onderbouwd de afweging worden gemaakt of dit daadwerkelijk tot verstoring heeft geleid. De zienswijze is ongegrond, maar de regels zijn niet bedoeld om normaal agrarisch gebruik in de weg te zitten. Verwezen wordt naar de beantwoording van indiener 2, zienswijze 1.
2.5	Ook lijkt het alsof de gemeente de bekende verstoringen niet op de kaart heeft opgenomen. Zo lijken er op de huidige archeologische beleidskaart veel meer verstoringen te zijn opgenomen, zeker rondom Made en Terheijden. Wij	Het is een juiste constatering dat een aantal bekende verstoringen niet zijn meegenomen op de verbeelding. Deze omissies heeft de gemeente hersteld. Dit parapluplan neemt overigens alle verstoringen mee die tot en met de vaststelling van de archeologische beleidskaart (KB8_beleid) bekend waren. Archeologische vrijgaven aan de hand van archeologisch onderzoek worden

	gaan ervan uit dat alles wat volgens de huidige kaart als verstoord staat aangeduid in het parapluplan ook weer als verstoord terug komt en daarmee geen dubbelbestemming archeologie gaat krijgen.	geregistreerd door de gemeente Drimmelen en bij een eerstvolgende herziening van het Omgevingsplan meegenomen. ***Deze zienswijze is gegrond. Er ontbraken een aantal verstoorde gebieden op de verbeelding. Dit is op de verbeelding gerepareerd richting de vaststelling van het bestemmingsplan "Parapuplan Archeologie Drimmelen".***
2.6	Dat gebieden met een hoge verwachtingswaarde een vorm van bescherming gaan krijgen kunnen wij begrijpen, maar gebieden met een lage verwachtingswaarde zouden naar onze mening gezien het bovenstaande niet beschermd hoeven te worden en datzelfde geldt voor reeds verstoorde gebieden.	De indeling m.b.t. de archeologische verwachting hoog, middelhoog en laag wordt tegenwoordig niet meer op deze wijze gebruikt door de opstellers van de archeologiekaarten. Dit vloeit voort uit het amendement Ronnes. Er wordt nu alleen een feitelijke onderbouwing gegeven waarom in een bepaalde zone specifieke archeologische resten aanwezig kunnen zijn, op basis van gevalideerd bronnenmateriaal. Vermoedelijk doelt de indiener op zone 5 van de beleidskaart (WR-A5 van het parapluplan). Deze zone is niet één op één gelijk te schakelen met de voormalige lage verwachting. Dit wordt toegelicht in de toelichting op de archeologiekaarten. Deze gebieden hebben geen lage verwachting zoals voorheen, maar bevatten juist informatie over het DNA van dit gebied. De spreiding van archeologische resten die hierbij horen is zeer ruim (lagere dichtheid) en de fysieke omvang van het type archeologie is groot (grote oppervlakte of lengte). Daarom zijn er ruime vrijstellingsgrenzen opgenomen. Ook bij ontwikkelingen in een gebied in beleidscategorie 5 is archeologisch onderzoek benodigd bij overschrijding van verstoringsoppervlakte van 10.000 m2 én een verstoringsdiepte van 50 cm-mv. Deze vrijstellingsgrenzen zijn niet gewijzigd ten opzichte van het vorige beleid. Voor reeds verstoorde gebieden is geen archeologisch onderzoek benodigd. Overigens blijft te allen tijde de zorgplicht van toepassing. Bij het aantreffen van archeologische resten dienen de (bouw)werkzaamheden te worden stilgelegd en dient een archeologische deskundige te worden geraadpleegd om de vondsten te onderzoeken. De zienswijze is ongegrond. Ook gebieden beleidscategorie 5 moeten worden beschermd. Dit is ongewijzigd ten opzichte van het vorige archeologiebeleid.
2.7	In de regels staat een merkwaardige bepaling opgenomen in 7.4.1.b: het wijzigen van de waterhuishouding mag in gebied "Waarde Archeologie - 5" niet zonder omgevingsvergunning. Dit zou betekenen dat gangbare periodiek terugkerende werkzaamheden, zoals het uitdiepen van sloten, niet meer kunnen zonder omgevingsvergunning met bijbehorend archeologisch	Binnen het vakgebied is dit een stevig onderwerp van discussie. Wat betreft de regioarcheologen is dit maatwerk, waarbij gesteld kan worden dat het waterpeil verhogen minder schadelijk is voor archeologische resten dan het waterpeil verlagen. De gemeente wil in deze de gangbare, periodiek terugkerende, werkzaamheden, zoals het uitdiepen van sloten, mogelijk maken. De gemeente wil niet dat grondwaterstanden zomaar

	onderzoek. Daarnaast lijkt het ook strijdig aan bepalingen in het NPLG waarbij ingezet wordt op peilverhoging en het langer vasthouden van water. Naar onze mening dient deze regel te vervallen. Verder is niet duidelijk of met verhogen of verlagen van het waterpeil het grondwaterpeil wordt bedoeld of een ander waterpeil.	worden verlaagd/verhoogd, niet alleen om archeologische redenen, maar ook omwille de bestaande natuur- en landschapswaarden in het buitengebied. ***Zienswijze is deels gegrond. De gemeente zal de bepaling in sub b 'het wijzigen van de waterhuishouding, zoals het uitdiepen, graven en/of verleggen van waterlopen' uit artikelen 3.4.1, 4.4.1, 5.4.1, 6.4.1 en 7.4.1 te schrappen. Het verhogen of verlagen van het grondwaterpeil blijft vergunningplichting voor het aspect archeologie.*** ***De bepaling onder sub d van artikel 3.4.1, 4.4.1, 5.4.1, 6.4.1 en 7.4.1 (inzake het waterpeil) wijzigt in (onder vernummering sub c): 'het verlagen en verhogen van het grondwaterpeil'.*** Dit laat onverlet dat andere, reeds geldende bepalingen in het bestemmingsplan "Buitengebied" (het vigerende omgevingsplan) nog steeds van toepassing zijn wanneer er omgevingsvergunning-plichtige (aanleg)werkzaamheden m.b.t. de waterhuishouding worden uitgevoerd.
2.8	In de bouwregels is onder 3.2.b, 4.2.b, 5.2.b, 6.2.b en 7.2.b een fout geslopen waardoor de van nader archeologisch onderzoek vrijgestelde oppervlakte feitelijk komt te vervallen. Voor de vrijgestelde oppervlakten is geen nader archeologisch onderzoek nodig, ongeacht de diepte waarop de grondwerkzaamheden worden uitgevoerd, anders zou een vrijgestelde oppervlakte zinloos zijn. Wij vragen u deze fout te herstellen.	***Deze zienswijze is gegrond en de fout wordt hersteld. De RWB heeft hiervoor een nieuwe standaard regeling aangeleverd die wordt gehanteerd*.**
2.9	Wanneer uit onderzoek blijkt dat er daadwerkelijk bodemschatten worden aangetroffen dan zal in de meeste gevallen dit "in situ" bewaard blijven. Mocht ervoor gekozen worden om het erfgoed op een andere wijze veilig te stellen kan dit tot een situatie leiden dat een ondernemer, die toevallig eigenaar is van de grond, plotseling geconfronteerd gaat worden met hoge kosten. Wij vinden dit niet redelijk en pleiten voor het instellen van een gemeentelijk of regionaal fonds waaruit deze kosten betaald kunnen worden.	Het gebeurt zelden dat een ondernemer hoge kosten voor archeologische opgravingen moet maken. In het overgrote deel van de gevallen is een verkennend archeologisch booronderzoek, eventueel opgevolgd met een proefsleuvenonderzoek, voldoende om zeker te stellen of er zich archeologische resten in de bodem bevinden. Uit landelijke wet- en regelgeving blijkt dat de verstoorder van de archeologische waarden moet opdraaien voor de kosten. De gemeente is vooralsnog niet voornemens om een fonds op te richten om hoge kosten bij archeologische ontgravingen te vergoeden. Deze zienswijze is ongegrond en leidt niet tot aanpassingen van het bestemmingsplan.
2.10	In de uitzonderingsregeling op aanlegactiviteiten in bijvoorbeeld artikel 3.4.2 is specifiek benoemd dat het om	De gemeente is net als indiener van mening dat elke vorm van agrarische bodembewerking tot de uitzonderingsregeling kan behoren.

	agrarische bodembewerkingen moet gaan 'voor de akkerbouw cq. vollegrondsteelt'. Indiener wil graag een meer algemenere definitie hiervoor in de plaats. ook een veehouder moet agrarische bodembewerkingen kunnen uitvoeren.	Deze zienswijze is gegrond en leidt tot aanpassing van het bestemmingsplan. In artikel 3.4.2, 4.4.2, 5.4.2, 6.4.2 en 7.4.2 wordt sub b ingekort tot 'het agrarische bodembewerkingen betreft, zoals ploegen, woelen, mengen, frezen, bemesten, zaaien en oogsten; of;'. De tekst 'voor de akkerbouw cq. vollegrondsteelt' in deze zin is geschrapt.
2.11	Waarom is drainage aanleggen vergunningplichtig voor archeologisch onderzoek? Kan dat niet worden vrijgesteld van archeologisch onderzoek.	In de Nota Archeologie is het volgende opgenomen: 'De gemeenteraad heeft op 21 maart 2013 in de Archeologieverordening vastgelegd dat drainage is vrijgesteld van de onderzoeksplicht.' Deze zienswijze is aldus gegrond. Dit betekent twee wijzigingen in de regeling voor het aanleggen van werkzaamheden. ***In artikel 3.4.2, 4.4.2, 5.4.2, 6.4.2 en 7.4.2 wordt sub c (onder vernummering sub d) ingekort tot 'de werken en of werkzaamheden het normale onderhoud en beheer betreffen, waaronder begrepen onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestratingen en beplantingen en werkzaamheden binnen bestaande tracés van kabels, leidingen en rioleringen waarbij niet dieper gegraven wordt dan de reeds uitgegraven diepte, of;' Onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van drainage zijn uit deze regeling geschrapt.*** ***In artikel 3.4.2, 4.4.2, 5.4.2, 6.4.2 en 7.4.2 wordt een nieuw sub c toegevoegd met de volgende bepaling 'het aanleggen en onderhouden van drainage betreft; of;'.***
2.12	Indiener verzoekt om de activiteit egaliseren van gronden vrij te stellen van archeologisch onderzoek. Specifiek doelt indiener in dezen op kilveren. Met kilveren wordt met een frees pas geploegde kluiterige grond fijngemaakt en het land geëgaliseerd. De grond wordt dan gelijkmatig verdeeld waarbij het perceel verzekerd is van een goede waterafvoer.	Vanuit archeologisch oogpunt wordt met egaliseren het afschuiven of veranderen van het natuurlijke reliëf bedoeld. Daarmee verniel je de archeologie namelijk direct. Deze werkzaamheden worden gedaan als een nieuw (deel van een) terrein in gebruik genomen gaat worden, dus als de functie wijzigt. Om te starten op een nieuwe (deel van een) terrein zal, los van alleen het aspect archeologie, sowieso eerst een vergunningstraject moeten plaatsvinden omdat dat een functiewijziging betreft. Egaliseren wordt in de regeling onder ophogen geschaard. Dat wordt net als ophogen pas een probleem als de bodem wordt verdrukt. ***De nieuwe verbodsregeling in art. 3.4.1, 4.4.1, 5.4.1, 6.4.2 en 7.4.1 onder g wordt het egaliseren of ophogen van gronden.*** ***De verbodsregeling van egaliseren stond genoemd in art. 3.4.1, 4.4.1, 5.4.1, 6.4.2 en 7.4.1 onder g – daar is het verbod op egaliseren geschrapt.***

		De nieuwe uitzonderingsregeling in art. 3.4.2, 4.4.2, 5.4.2, 6.4.2 en 7.4. onder i-1 wordt "…de bodem als gevolg van het egaliseren/ophogen, waarbij bodem niet meer wordt belast dan 0,8 ton/m2 " (800 kg grond per m2). Hiermee is de activiteit kilveren in de meeste gevallen niet vergunningsplichtig, tenzij er echt drastische hoogteverschillen worden gemaakt voor een goede waterafvoer (meer dan 800 kg grondverzet per m^2 dus). Het intensiever kilveren van gronden, waarbij men echt een bolle akker maakt, komt veelal voor op de hoger gelegen zandgronden. Dit is doorgaans niet het geval op de laaggelegen kleigronden in de gemeente Drimmelen. De zienswijze is ongegrond. Egaliseren blijft vergunningplichtig, maar voor alle duidelijkheid: de vergunningplicht is pas aan de orde bij grondverzettingen van meer dan 800 kg per m^2.
Nr.	**Zienswijze**	**Beantwoording**
3	A.H.M. Smits van Ooyen	
3.1	Het gebied tussen de Worp en de Hamseweg/Gat van de Ham in Drimmelen. Dit gebied bestaat uit jonge zeekleipolders die in de recente geschiedenis zijn ingepolderd. In de jaren 1960-1973 heeft hier een grootschalige ruilverkaveling plaatsgevonden, waarbij van de verschillende kleinere polders één grote polder met grote strakke percelen is gemaakt. Bij deze werkzaamheden zijn dijkjes weggehaald, sloten gedempt en percelen geëgaliseerd. Door het gebied lopen over vrijwel alle percelen stroken van ongeveer 10-15 meter breed met de dubbelbestemming Archeologie 1. Het lijkt of deze stroken de inpolderingsdijkjes zijn. Het is onjuist om aan deze in de afgelopen 100-200 jaar geleden aangelegde, maar inmiddels verwijderde dijkjes, een hoge archeologische verwachting te geven. Doordat deze stroken dwars door de landbouwpercelenpercelen lopen, betekent dit praktisch gezien, dat het hele perceel niet op die manier kan worden bewerkt. Dit is een ernstige beperking van soms	Er is door RAAP gekeken naar de locatie het Gat van Drimmelen. Hoewel deze dijkjes jonger zijn dan de dijkjes elders in het gebied, blijken ook hier archeologisch relevante cultuurhistorische waarden gekoppeld aan de dijken (zie uitsnede hieronder). Het gaat dan dus niet alleen om bewoningssporen, maar ook om sluisjes, duikers, etc., welke langs de dijken voorkomen. Onderstaande kaart geeft de situatie omstreeks 1830 weer, maar er zijn ook uit eerdere perioden vergelijkbare resten te verwachten. Voor zover de zienswijze ingaat op de toegewezen dubbelbestemmingen aan gebieden is deze zienswijze ongegrond. Voor zover de zienswijze ingaat op reguliere landbouwwerkzaamheden is deze gegrond en wordt verwezen naar de beantwoording van indiener 2, reactie 1.

	noodzakelijke landbouwwerkzaamheden en dat op bijna alle percelen.	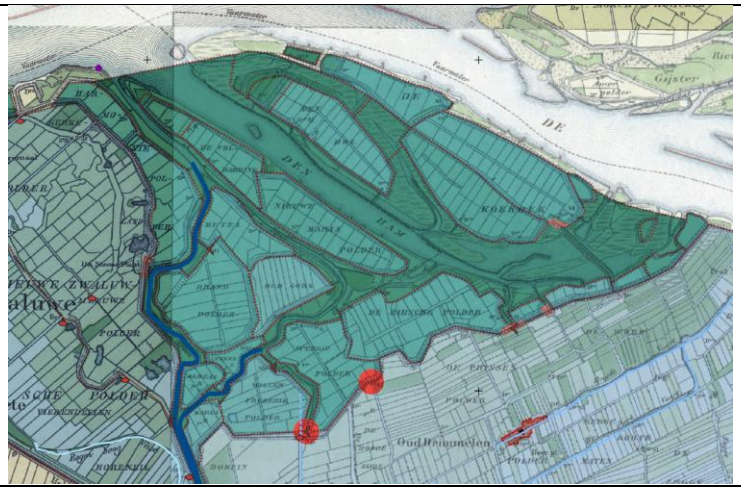
3.2	Indiener verzoekt de gemeente om in de gebieden met een lage archeologische verwachting voor de vrijstelling van de vergunningplicht geen beperking qua diepte op te nemen.	Er wordt verwezen naar de beantwoording van indiener 2, reactie 3.

Ambtshalve wijzigingen

Verbeelding

- Omissies op de verbeelding, waarbij de beschermingszones zoals weergegeven op de archeologische beleidskaart niet correct zijn doorvertaald naar de juiste bestemming, zijn hersteld.

Regels

- De regioarcheoloog van Regio West-Brabant heeft voor de vaststelling de ‘Standaard Planregels parapluplannen’ doorgestuurd. Deze regeling is voorzien van een duidelijke én-én bepaling, regels voor bouwwerkzaamheden, aanlegwerkzaamheden en sloopwerkzaamheden. Dit heeft ertoe geleid dat er diverse begripsbepalingen zijn toegevoegd aan Artikel 1 en dat Artikel 3 t/m Artikel 7 (de dubbelbestemmingen archeologie) zijn herschreven. De beschermingsbepalingen qua diepte en oppervlakte wijzigen niet, behalve voor “Waarde – Archeologie 5” naar aanleiding van de ingekomen zienswijzen, waarvoor de minimale diepte is aangepast van 40 naar 50 centimeter beneden het maaiveld.
- De benaming van de dubbelbestemming “Waarde - Archeologie 6” is gewijzigd naar “Waarde – Archeologie 5”;

Toelichting

- In de toelichting zijn inhoudelijke, redactionele en tekstuele opmerkingen van de regioarcheoloog van Regio West-Brabant doorgevoerd. Deze hebben geen invloed gehad op de bestemmingsregeling;

Bijlagen bij de toelichting

- De Archeologische beleidskaart (Bijlage 2) is op kleinere schaal weergegeven, waardoor de begrenzingen van de archeologische beschermingsregimes beter te zien zijn